

Factors Affecting Maternity Benefit Receipt among Social Security Insured Persons Receiving Prenatal Care and Delivery Services at Phrae Hospital, Phrae Province¹

Kreangsak Kampon²
Nipitphon Saengduang³
Hutsayaporn Intayos⁴

Received: 14 May 2025

Accepted: 30 June 2025

Abstract

This comparative causal study aimed to examine factors associated with the utilization of maternity benefits among 200 insured women who received antenatal care and delivery services at Phrae Hospital. Data were collected using a validated questionnaire covering personal information, benefit perception, benefit information access, and employer social support, with reliability coefficients ranging from 0.75 to 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics, the Mann - Whitney U Test, and the Kruskal-Wallis Test.

The results revealed that benefit perception, information access, and employer support were at high levels (mean = 63.23, 25.09, and 21.34, respectively). Differences in age, duration of insurance, type of insured person, benefit perception, information access, and employer support were significantly associated with variations in maternity benefit utilization ($p < 0.05$), while education, income, and number of children were not. Furthermore, benefit perception ($r = 0.17$), information access ($r = 0.15$), and employer support ($r = 0.21$) showed significant correlations with maternity benefit utilization.

These findings highlight the importance of enhancing awareness, improving access to information, and strengthening supportive employer environments to promote equitable utilization of maternity benefits.

Keywords: maternity benefits, Social Security insured

¹ Academic Article

² Public Health Technical Officer, Professional Level, Phrae Provincial Public Health Office
E-mail: kreang_mrs23@hotmail.com

³ Public Health Technical Officer, Senior Professional Level, Phrae Provincial Public Health Office

⁴ Physiotherapist, Professional Level, Long Hospital, Rehabilitation Department, Long Hospital

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ของผู้ประกันตนกองทุน ประกันสังคมที่รับบริการฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลแพร์ จังหวัดแพร่¹

เกรียงศักดิ์ คำปน²

นิพัทธ์พนธ์ แสงด้วง³

หัสยาพร อินทยศ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสาเหตุเปรียบเทียบครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ในกลุ่มผู้ประกันตนจำนวน 200 คน ที่มารับบริการฝากครรภ์และคลอด ณ โรงพยาบาลแพร์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และการสนับสนุนทางสังคมจากนายจ้าง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นระหว่าง 0.75–0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบ Mann - Whitney U Test และ Kruskal - Wallis Test

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูล และการสนับสนุนจากนายจ้าง อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.23, 25.09 และ 21.34 ตามลำดับ) ตัวแปรอายุ ระยะเวลาการเป็นผู้ประกันตน ประเภทผู้ประกันตน การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูล และการสนับสนุนจากนายจ้าง มีความแตกต่างสัมพันธ์กับการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ขณะที่ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนบุตรไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้สิทธิประโยชน์ ($r = 0.17$) การเข้าถึงข้อมูล ($r = 0.15$) และการสนับสนุนจากนายจ้าง ($r = 0.21$) มีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรอย่างมีนัยสำคัญ

ผลลัพธ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการรับรู้ การเข้าถึงข้อมูล และการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนจากนายจ้าง เพื่อเพิ่มความเสมอภาคในการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

คำสำคัญ: การรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ผู้ประกันตนกองทุนประกันสังคม

¹ บทความวิชาการ

² นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ อีเมล kreang_mrs23@hotmail.com

³ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

⁴ นักกายภาพบำบัดชำนาญการ กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู โรงพยาบาลลอง

บทนำ

การประกันสังคมเป็นนโยบายเชิงสวัสดิการสังคมที่สำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำในกลุ่มแรงงาน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตและคุ้มครองความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานและสภาพสังคม แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากระบบสวัสดิการในประเทศแถบตะวันตก โดยเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศเยอรมนีเมื่อปี พ.ศ. 2424 โดยนายกรัฐมนตรี Otto von Bismarck ซึ่งมีเป้าหมายในการให้หลักประกันด้านบำนาญแก่ลูกจ้างผ่านเงินสมทบจากนายจ้างและรัฐบาล จากนั้นแนวคิดดังกล่าวได้แพร่หลายไปทั่วโลก รวมถึงประเทศญี่ปุ่นที่ถือเป็นประเทศแรกในเอเชียที่นำระบบประกันสังคมมาใช้ในปี พ.ศ. 2454 สำหรับประเทศไทย การริเริ่มนำระบบประกันสังคมมาใช้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 แต่การตรากฎหมายฉบับแรกที่บังคับใช้จริงกลับต้องใช้เวลาานเกือบ 40 ปี จนกระทั่งมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นระบบประกันสังคมอย่างเป็นทางการในประเทศไทย

โดยหลักการพื้นฐานของการประกันสังคมนั้น องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ให้ความหมายว่าเป็นการคุ้มครองที่สังคมมอบให้แก่ประชาชนเพื่อการเข้าถึงการดูแลสุขภาพและหลักประกันรายได้ โดยเฉพาะในกรณีสูงอายุว่างงาน เจ็บป่วย ทูพพลภาพ บาดเจ็บจากการทำงาน การคลอดบุตร หรือการสูญเสียผู้หาเลี้ยงครอบครัว นอกจากนี้ยังตั้งอยู่บนหลักการสำคัญอีก 5 ประการ ได้แก่ หลักการบังคับใช้เพื่อสร้างความครอบคลุม หลักการเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขที่ให้ผู้มีรายได้สูงร่วมรับภาระเพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้ต่ำ หลักการไตรภาคีที่ให้ลูกจ้าง นายจ้าง และรัฐบาลร่วมกัน

รับภาระ หลักการจ่ายเงินสมทบตามความสามารถ แต่ให้สิทธิประโยชน์ตามความจำเป็น และหลักการกำหนดสิทธิประโยชน์ในระดับมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อการคุ้มครองอย่างแท้จริง ทั้งนี้ กองทุนประกันสังคมในประเทศไทยจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเพื่อใช้ในการกรณีต่างๆ ได้แก่ เงินกองทุนสำหรับกรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ และเสียชีวิต เงินกองทุนสำหรับกรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพ และเงินกองทุนสำหรับกรณีว่างงาน

แม้ว่าระบบประกันสังคมของไทยจะมีความก้าวหน้าและมอบสิทธิประโยชน์หลายประการให้กับผู้ประกันตน แต่จากรายงานการปฏิบัติงานของสำนักงานประกันสังคมที่ผ่านมา พบว่ายังคงมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หนึ่งในปัญหาหลักคือการที่ผู้ประกันตนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับอย่างถ่องแท้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า ผู้ประกันตนมีระดับความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ประกันสังคมอยู่ในระดับต่ำ (รุ่งนภา ถาบุญเรือง และสุชาดา ภัยหลีกส์, 2558; สุรัสวดี ทิพย์พิมพ์วงศ์, 2562) ในขณะทำงานวิจัยของศิริกิตติพันธ์ คุณสมบัติ และวัลลภ รัฐฉัตรนนท์ (2558) พบว่าพนักงานมีความเข้าใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์แต่ละด้านก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ปัญหาการขาดความรู้ไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องทางทฤษฎี แต่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีการคลอดบุตร

จากการติดตามเยี่ยมผู้ประกันตนหลังคลอดบุตรของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่ และโรงพยาบาลแพร่ ในช่วงปีงบประมาณ 2565 พบว่าผู้ประกันตนที่มาใช้บริการคลอดบุตรจำนวน 625

คน จากทั้งหมด 1,582 ราย (คิดเป็นร้อยละ 39.51) ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชุดสิทธิประโยชน์กรณีคลอดบุตร ทำให้ผู้ประกันตนไม่ทราบว่าตนเองจะต้องสำรองค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรก่อน ทำให้เกิดความวิตกกังวล และบางรายไม่ได้เตรียมเงินไว้เพื่อใช้จ่าย ทำให้โรงพยาบาลไม่สามารถจำหน่ายหญิงหลังคลอดได้ตามกำหนดเวลา ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น และเกิดปัญหานี้ค้างชำระกับโรงพยาบาล นอกจากนี้ ข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่ยังชี้ให้เห็นว่า ในปีงบประมาณ 2565 มีผู้ประกันตนที่มาคลอดบุตรแต่ไม่ขอรับสิทธิประโยชน์จำนวนถึง 623 ราย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการขาดความรู้ส่งผลให้ผู้ประกันตนไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางการเงินที่ควรได้รับ จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ประกันตน เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้ประกันตนจะช่วยให้พวกเขาสามารถเตรียมพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ การเงิน และเอกสารทางราชการได้อย่างเหมาะสมก่อนเข้ารับบริการ ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ที่ครบถ้วนเท่านั้น แต่ยังช่วยลดปัญหานี้ค้างชำระของผู้ประกันตนต่อโรงพยาบาลได้อย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรของผู้ประกันตนกองทุนประกันสังคมที่รับบริการฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลแพร์ จังหวัดแพร่ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางในการให้ความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตน ตลอดจนสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อลดภาระหนี้ ค้างชำระของโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม ระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของผู้ประกันตน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกันตน ระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม ระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้างของผู้ประกันตน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้างของผู้ประกันตน กับการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ของผู้ประกันตน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ประกันตนที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน ประเภทของผู้ประกันตน และจำนวนบุตร แตกต่างกัน จะมีการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรแตกต่างกัน
2. ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตน การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง

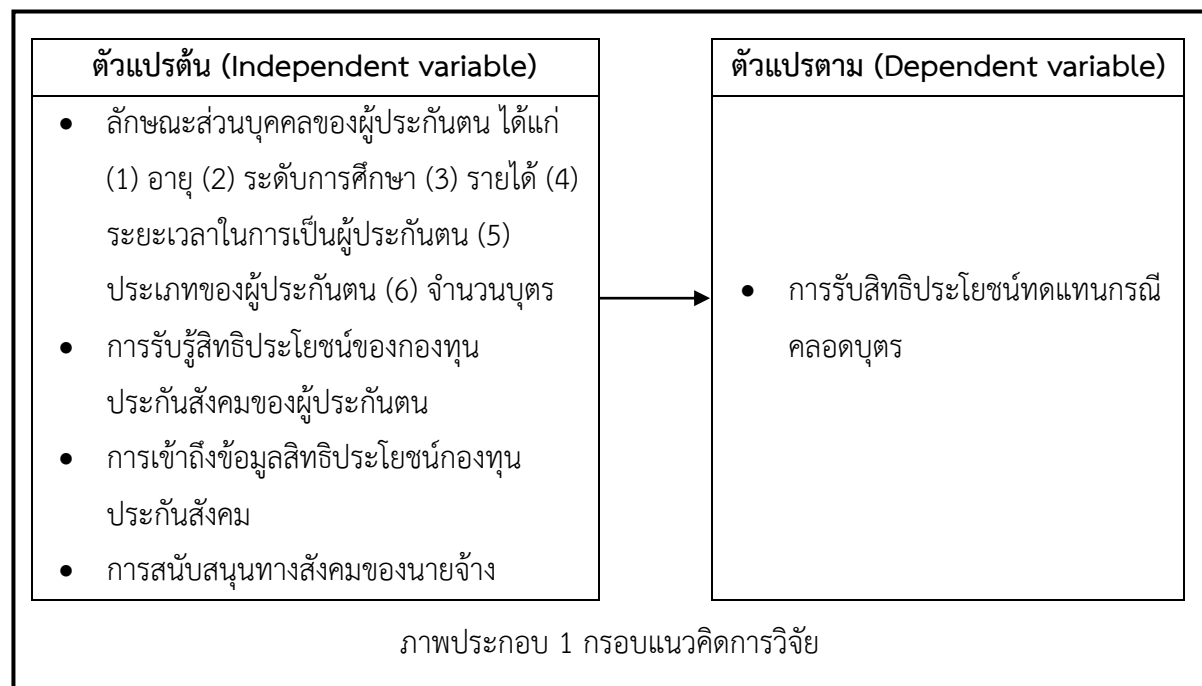

มีความสัมพันธ์กับการรับสิทธิประโยชน์ทดแทน
กรณีคลอดบุตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีที่ใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมของการวิจัย
ครั้งนี้ คือทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม
ของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่ได้อธิบายถึงการ
เรียนรู้ทางปัญญาสังคมว่าเป็นการเรียนรู้ที่เน้น
การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมภายในโดยไม่จำเป็นต้อง
ที่จะต้องมีการแสดงออก โดยแนวคิดพื้นฐานของ
ทฤษฎีเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับ
ปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัย
ด้านสภาพแวดล้อม โดยแบนดูรา เน้นว่าพฤติกรรม
ของบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ได้มาจาก

สภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่มาจาก
กระบวนการทางปัญญาด้วย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้
ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีดังกล่าวเพื่อกำหนดตัวแปร
อิสระที่เป็นสาเหตุแห่ง พฤติกรรม ร่วมกับการ
ประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวแปร
ดังกล่าว ประกอบด้วย ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล
ของผู้ประกันตน ได้แก่ ระดับการศึกษา ลักษณะ
งาน รายได้ และระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน
ตัวแปรการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม
ของผู้ประกันตน ตัวแปรการเข้าถึงข้อมูลสิทธิ
ประโยชน์กองทุนประกันสังคม และตัวแปรการ
สนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง รายละเอียดแสดง
ตามภาพประกอบ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยครั้งนี้เป็นการ
การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ ทำการศึกษา
ระหว่างเดือน ตุลาคม 2566 – มิถุนายน 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากร คือ
ผู้ประกันตนกองทุนประกันสังคมหญิง และ
ผู้ประกันตนกองทุนประกันสังคมชายที่ภรรยาไม่ได้

อยู่ในระบบประกันสังคม ที่มารับบริการฝากครรภ์
และคลอด ในโรงพยาบาลแพร่ ระหว่างวันที่ 1
มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2565 จำนวน
4,935 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกันตนกองทุน
ประกันสังคมหญิง และผู้ประกันตนกองทุน
ประกันสังคมชายที่ภรรยาไม่ได้อยู่ในระบบ

ประกันสังคม ที่มารับบริการฝากครรภ์และคลอด
ในโรงพยาบาลแพร์ จำนวน 200 คน โดยทำการ
กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ
ของ แฮร์ และคณะ (Hair et al., 2010) กรณีก
การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอย
โดยกลุ่มตัวอย่างต้องมีไม่ต่ำกว่า 100 คน และกลุ่ม
ตัวอย่างต้องมีจำนวนประมาณ 10 - 20 คน ต่อ
จำนวนตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มี
ตัวแปรอิสระจำนวน 9 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างจึงอยู่
ระหว่าง 90-180 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างอย่าง
แบบง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ :
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม
จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล
ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ ระดับการศึกษา
รายได้ ระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน ประเภท
ของผู้ประกันตน จำนวนบุตร

ตอนที่ 2-5 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับตัวแปร
ต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้สิทธิ
ประโยชน์กองทุนประกันสังคม ลักษณะเป็นแบบ
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด
(5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน)
น้อย (2 คะแนน) น้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 14
ข้อคำถาม ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดย
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น
ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 เกณฑ์การแปลผลคะแนน
โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนนมากแสดงว่าเป็น
ผู้ที่มีการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม
มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า และมีเกณฑ์ในการ
แบ่งระดับคะแนน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์การแบ่ง

ระดับคะแนนตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1981)
โดยแบ่งระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุน
ประกันสังคม ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับสูง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวมเฉลี่ย
ตั้งแต่ 47 - 70 คะแนน

ระดับปานกลาง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนน
รวมเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 24 - 46 คะแนน

ระดับต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวม
เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0 - 23 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเข้าถึงข้อมูลสิทธิ
ประโยชน์กองทุนประกันสังคม ลักษณะเป็นแบบ
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด
(5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน)
น้อย (2 คะแนน) น้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 7
ข้อคำถาม ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดย
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น
ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 เกณฑ์การแปลผลคะแนน
โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนนมากแสดงว่าเป็น
ผู้ที่เข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม
ได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า และมีเกณฑ์ใน
การแบ่งระดับคะแนน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์การ
แบ่งระดับคะแนนตามแนวคิดของ เบสท์ (Best,
1981) โดยแบ่งระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์
กองทุนประกันสังคม ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับสูง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวมเฉลี่ย
ตั้งแต่ 24 - 35 คะแนน

ระดับปานกลาง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนน
รวมเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 12 - 23 คะแนน

ระดับต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวม
เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0 - 11 คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทาง
สังคมของนายจ้าง ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า

5 ระดับ ตั้งแต่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) น้อยที่สุด (1 คะแนน) จำนวน 5 ข้อคำถาม ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เกณฑ์การแปลผลคะแนนโดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้างมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า และมีเกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1981) โดยแบ่งระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับสูง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ 17 - 25 คะแนน

ระดับปานกลาง หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 9 - 16 คะแนน

ระดับต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีคะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0 - 8 คะแนน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ “ได้ขอรับสิทธิ” หรือ “ไม่ได้ขอรับสิทธิ” จำนวน 1 ข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบ “ได้ขอรับสิทธิ” ได้ 1 คะแนน และ ตอบ “ไม่ได้ขอรับสิทธิ” ได้ 0 คะแนน เกณฑ์การแปลผลคะแนนโดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคะแนน 1 คะแนน หมายถึง เป็นผู้ได้ขอรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ผู้ที่มีคะแนน 0 คะแนน หมายถึง เป็นผู้ไม่ได้ขอรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้สิทธิประโยชน์กรณีคลอดบุตร ของผู้ประกันตนตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน รายได้ ประเภทของผู้ประกันตน และจำนวนบุตร ด้วยสถิติ Mann-Whitney U Test และ Kruskal-Wallis Test

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกันตน การรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตน การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง กับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรของผู้ประกันตน ด้วยสถิติ Spearman Rank Correlation

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสืออธิบาย และขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย (ตามใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลแพร่ เลขที่ใบรับรอง 78/2567) โดยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยให้รับทราบความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยขึ้นอยู่ด้วยความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะถูกนำเสนอในภาพรวม ไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง และจะนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการวิจัยและงานวิชาการเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างไม่ยินยอมเข้าร่วมวิจัยสามารถยกเลิกได้ตลอดเวลาโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ประกันตน กองทุนประกันสังคมที่รับบริการฝากครรภ์และ คลอดที่โรงพยาบาลแพร์ จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 54.50 รองลงมา อายุ 26-30 ปี ร้อยละ 37.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษา สูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 65.00 รองลงมา จบระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35.00 ระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน ส่วนใหญ่ มากกว่า 6 ปี ร้อยละ 63.50 รองลงมา ระหว่าง 4 – 6 ปี ร้อยละ 22.50 ส่วนใหญ่มีรายได้ ระหว่าง 10,001- 20,000 บาท ร้อยละ 66.00 รองลงมา มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 19.50 ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกันตน มาตรา 39 ร้อยละ 51.00 รองลงมา เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 ร้อยละ 49.00 ส่วนใหญ่ มีบุตรจำนวน 1 คน ร้อยละ 60.00 รองลงมา

มีจำนวนบุตร 2 คน ร้อยละ 35.50 การรับประโยชน์ ทดแทนกรณีคลอดบุตร พบว่า ประกันตนที่มาฝาก ครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลแพร์ รับประโยชน์ ทดแทนกรณีคลอดบุตร ร้อยละ 92.00 ไม่รับ ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ร้อยละ 8.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้สิทธิ ประโยชน์ทดแทนกองทุนประกันสังคม ระดับการ เข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของผู้ประกันตน พบว่า การรับรู้สิทธิประโยชน์ของ ผู้ประกันตน อยู่ในระดับสูง (mean = 63.23 , S.D. = 7.15) การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ อยู่ใน ระดับสูง (mean = 25.09, S.D. = 3.85) และระดับ การสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง อยู่ในระดับสูง (mean = 21.34, S.D. = 4.26) รายละเอียดตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทน ระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และระดับการ สนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง (n = 200)

ตัวแปร	ระดับสูง		ระดับปานกลาง		ระดับต่ำ		mean ± S.D.	ระดับ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การรับรู้สิทธิประโยชน์	196	98.00	4	2.00	0	0.00	63.23 ± 7.15	สูง
การเข้าถึงข้อมูลสิทธิ ประโยชน์	130	65.00	70	35.00	0	0.00	25.09 ± 3.85	สูง
การสนับสนุนทาง สังคมของนายจ้าง	186	93.00	6	3.00	8	4.00	21.34 ± 4.26	สูง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความ แตกต่างของการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณี คลอดบุตร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ระดับ การรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม ระดับ การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม และระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของ ผู้ประกันตน พบว่า ตัวแปรอายุ ระยะเวลาการเป็นผู้ ประกันตน ประเภทของผู้ประกันตน การรับรู้สิทธิ

ประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูล และการสนับสนุนทาง สังคมของนายจ้าง ที่ต่างกันทำให้การรับรู้สิทธิ ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-square = 37.97, 25.53, -2.16, 9.73, 8.66 และ 93.46 ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา รายได้ จำนวนบุตร ที่ต่างกันทำให้การรับรู้สิทธิประโยชน์

ทดแทนกรณีคลอดบุตรต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติ รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จำแนกตาม
ลักษณะส่วนบุคคล ระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์ ระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และระดับการ
สนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของผู้ประกันตน (n = 200)

ข้อมูลทั่วไป	Mean Rank	Chi-square	p-value
อายุ		37.98	0.00*
ต่ำกว่า 20 ปี	8.50		
20 - 25 ปี	68.50		
26 - 30 ปี	99.17		
30 ปี ขึ้นไป	106.67		
ระดับการศึกษา		3.43	0.06
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	95.64		
ปริญญาตรี	103.12		
ระยะเวลาการเป็นผู้ประกันตน		25.53	0.00*
1-3 ปี	76.04		
4-6 ปี	102.10		
มากกว่า 6 ปี	103.38		
รายได้ต่อเดือน		1.52	0.47
0-10,000 บาท	95.68		
10,001-20,000 บาท	101.68		
20,001-30,000 บาท	101.60		
จำนวนบุตร		5.53	0.14
1 คน	96.83		
2 คน	105.68		
3 คน	108.50		
มากกว่า 3 คน	108.50		
การรับรู้สิทธิประโยชน์		9.73	0.00*
ระดับปานกลาง	58.50		
ระดับสูง	101.36		

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ระดับการรับรู้สิทธิประโยชน์ ระดับการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และระดับการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของผู้ประกันตน (n = 200) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	Mean Rank	Chi-square	p-value
การเข้าถึงข้อมูล		8.66	0.00*
ระดับปานกลาง	92.79		
ระดับสูง	104.65		
การสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง		93.46	0.00*
ระดับต่ำ	58.50		
ระดับปานกลาง	8.50		
ระดับสูง	105.27		
ประเภทของผู้ประกันตน		-2.16 ^a	0.03*
มาตรา 33	96.26		
มาตรา 39	104.58		

หมายเหตุ a = Z test, * p < 0.05, ใช้สถิติทดสอบ Kruskal-Wallis Test และ Mann-Whitney

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนการเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง ของผู้ประกันตนกับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรของผู้ประกันตน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย ตัวแปร การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูลสิทธิประโยชน์ และการสนับสนุนทางสังคมของ

นายจ้าง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.17, 0.15 และ 0.21 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า หากผู้ประกันตนมีค่าแผนการรับรู้สิทธิประโยชน์ หรือการเข้าถึงข้อมูล หรือการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง สูงขึ้นเท่าใดจะทำให้มีการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสูงขึ้นตามส่วนตัวแปรอื่นๆ พบว่า มีความสัมพันธ์กับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูล และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง กับตัวแปรการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร (n = 200)

ตัวแปร	Correlation Method	Correlation Coefficient	p-value
อายุ	Kendall's tau	0.07	0.35
ระดับการศึกษา	Kendall's tau	-0.05	0.53

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคล การรับรู้สิทธิประโยชน์ การเข้าถึงข้อมูล และการสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง กับตัวแปรการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร (n = 200) (ต่อ)

ตัวแปร	Correlation Method	Correlation Coefficient	p-value
ระยะเวลาในการเป็นผู้ประกันตน	Kendall's tau	-0.09	0.20
รายได้	Kendall's tau	-0.09	0.22
ประเภทของผู้ประกันตน	Kendall's tau	-0.02	0.78
จำนวนบุตร	Kendall's tau	-0.04	0.64
การรับรู้สิทธิประโยชน์	Spearman	0.17	0.02*
การเข้าถึงข้อมูล	Spearman	0.15	0.03*
การสนับสนุนทางสังคมของนายจ้าง	Spearman	0.21	0.00*

อภิปรายผล

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรของผู้ประกันตน ณ โรงพยาบาลแพร่ โดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura (1986) เป็นแกนหลัก ซึ่งเน้นย้ำถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมของบุคคล ผลการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาที่ผู้ประกันตนไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วน ซึ่งไม่ได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลกระทบร่วมกัน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้สิทธิประโยชน์ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า อายุ ระยะเวลาการเป็นผู้ประกันตน และประเภทของผู้ประกันตน (มาตรา 39) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยผู้ประกันตนที่มีอายุมากขึ้นและเป็นสมาชิกในระบบประกันสังคมมาเป็นเวลานานมีแนวโน้ม

ที่จะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้มากกว่าเนื่องจากมีประสบการณ์ในการใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มาก่อน ทำให้มีความคุ้นเคยกับกระบวนการและเอกสารที่จำเป็น สำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ซึ่งเป็นผู้ที่เคยทำงานในสถานประกอบการและสมัครใจเข้าสู่ระบบเองหลังจากสิ้นสุดสภาพการเป็นลูกจ้าง (มาตรา 33) พบว่า มีแนวโน้มการรับรู้สิทธิประโยชน์สูงกว่ากลุ่มมาตรา 33 เนื่องจากแรงจูงใจในการรักษาสถานะการเป็นผู้ประกันตนด้วยความเข้าใจถึงความสำคัญของสิทธิประโยชน์ที่ตนจะได้รับในระยะยาว สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura ที่ว่าการรับรู้และกระบวนการทางปัญญาภายในมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้สิทธิประโยชน์ ผลลัพธ์นี้ขัดแย้งกับข้อสันนิษฐานเบื้องต้นที่ว่าการศึกษาสูงขึ้นจะส่งผลให้มีความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริทิพย์ คุณสมบัติ และ วัลลภ รัฐฉัตรนนท์ (2558) ที่พบว่า พนักงานมีความเข้าใจในภาพรวมอยู่ใน

ระดับสูงแต่ยังคงมีความเข้าใจในสิทธิประโยชน์แต่ละด้านแตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญกว่าระดับการศึกษาทั่วไปอาจเป็นความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ประกันสังคม ส่วนปัจจัยการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูล พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้สิทธิประโยชน์และการเข้าถึงข้อมูลเป็นตัวแปรสำคัญที่อธิบายพฤติกรรมของการขอรับสิทธิประโยชน์ได้อย่างชัดเจน งานวิจัยนี้พบว่า ผู้ประกันตนที่มีการรับรู้สิทธิประโยชน์ในระดับสูง และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ดี มีแนวโน้มที่จะรับสิทธิประโยชน์สูงกว่ากลุ่มที่รับรู้ต่ำกว่าหรือเข้าถึงข้อมูลได้จำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ฤาบุญเรือง และ สุขาดา ภัยหลีกสี (2558) และ สุรัสวดี ทิพย์พิมพ์วงศ์ (2562) ที่พบว่า ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ของกลุ่มผู้ประกันตนในวงกว้าง

ข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแพร่ ยังสะท้อนปัญหานี้อย่างเป็นทางการ โดยพบว่ามีผู้ประกันตนจำนวนมากที่คลอดบุตรแล้วแต่ไม่ได้ขอรับสิทธิประโยชน์ทางการเงินที่พึงได้รับ การเข้าถึงข้อมูลที่จำกัดทำให้ผู้ประกันตนไม่สามารถเตรียมตัวด้านการเงินและเอกสารที่จำเป็นได้ทันท่วงที ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลและภาระหนี้ค้างชำระกับโรงพยาบาล ผลการวิจัยนี้จึงประโยชน์ในการพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงง่ายและมีประสิทธิภาพเพื่อกระจายข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ประกันตนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุน้อยและกลุ่มผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ซึ่งพบว่ามี การรับรู้สิทธิประโยชน์ต่ำกว่า และปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมจากนายจ้าง การวิจัย พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของนายจ้างมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณี

คลอดบุตร ($p = 0.00$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบทบาทของนายจ้างในการให้ ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิประโยชน์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าถึงสิทธิของผู้ประกันตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่ทำงานในสถานประกอบการ การสนับสนุนจากนายจ้างสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ประกันตนกับระบบประกันสังคม ช่วยลดความซับซ้อนของขั้นตอนการยื่นเอกสาร และสร้างความมั่นใจให้ผู้ประกันตนในการขอรับสิทธิการสนับสนุนจากนายจ้างจึงเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนให้เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1986) ที่มองว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

• ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาช่องทางการสื่อสารเชิงรุกจากผลการวิจัยที่พบว่าการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลมีผลอย่างมีนัยสำคัญ ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย เช่น คลิปวิดีโอสั้น, อินโฟกราฟิก, หรือช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้ รวมถึงการจัดทำโครงการให้ความรู้เฉพาะกลุ่ม ได้แก่ การจัดอบรมหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตนที่มีแนวโน้มการรับสิทธิต่ำ เช่น กลุ่มอายุน้อย (< 20 ปี) หรือผู้ประกันตนที่เพิ่งเข้าสู่ระบบ (< 3 ปี) โดยอาจร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถานประกอบการเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้โดยตรง และการปรับปรุงกระบวนการ

ขอรับสิทธิ ให้สะดวกยิ่งขึ้น โดยจัดทำแอปพลิเคชัน หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ช่วยให้ผู้ประกันตน สามารถตรวจสอบสิทธิ, ยื่นเอกสาร และติดตาม สถานะการขอรับสิทธิได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ ลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก

- ข้อเสนอแนะสำหรับสถานประกอบการ

การส่งเสริมบทบาทของนายจ้างในการให้ ข้อมูล โดยจัดให้มีการอบรม จัดทำคู่มือให้ความรู้ แก่นายจ้างหรือฝ่ายทรัพยากรบุคคล เรื่องสิทธิ ประโยชน์ทดแทนในระบบประกันสังคม รวมถึง ขั้นตอนการขอรับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณี ต่างๆ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลและขั้นตอน การขอรับสิทธิประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและ ครบถ้วนแก่ลูกจ้าง รวมถึงการสร้างระบบการ สนับสนุนในองค์กร โดยนายจ้างควรมีนโยบายที่ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ลูกจ้างสามารถ ยื่นเรื่องขอรับสิทธิประโยชน์ได้ง่ายขึ้น เช่น การ ช่วยตรวจสอบเอกสาร ให้คำปรึกษา หรือจัดเตรียม เวลาให้ลูกจ้างไปดำเนินการที่ สำนักงาน ประกันสังคม

- ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมี การศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในการรับสิทธิประโยชน์ ของผู้ประกันตนให้ครอบคลุมทุกกรณี ทั้งกรณี สงเคราะห์บุตร กรณีบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากการ ทำงาน กรณีชราภาพ กรณีว่างงาน และกรณี เสียชีวิต เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถสรุปภาพรวม ได้กว้างขึ้น

2. ในการการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยควรมีการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับ ผู้ประกันตนที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ เพื่อทำความเข้าใจถึงอุปสรรค ข้อจำกัด หรือสาเหตุอื่น ๆ

ที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจที่จะไม่ใช้สิทธิอย่าง ละเอียดยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติ ธรรมสวัสดิ์. (2557). *การรับรู้และความ*

คาดหวังเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กองทุน ประกันสังคมของแรงงานนอกระบบใน เขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

เจษฎาพงศ์ พรหมเผ่า และ อีระ ศรีธรรมรักษ์.

(2560). *ความหมาย แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของลูกจ้าง ผู้ประกันตนตามระบบประกันสังคมของ ไทย.*

พีรภัทร ฝอยทอง. (2565). *ความเป็นมาของการ ประกันสังคม.*

รุ่งนภา ภาบุญเรือง และ สุชาดา ภัยหลีกถี้.

(2558). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ ประโยชน์ประกันสังคมของพนักงาน โรงงานในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 7(2), 24-35.*

รุ่งนภา ภาบุญเรือง และ สุชาดา ภัยหลีกถี้.

(2558). *ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตนที่ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหนองบัวลำภู.*

รุ่งนภา เฟ่งรุ่งเรืองวงศ์. (2564). *ผลการ*

ดำเนินงานที่ผ่านพบปัญหาและ อุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานของ สำนักงานประกันสังคมไม่เป็นไปตาม เป้าหมายหลายประการ.

ศศิธร เตียวเจริญ, ศิรินทิพย์ คุณสมบัติ, และ
วัลลภ รัฐฉัตรนนท์. (2558). *ความรู้
ความเข้าใจสิทธิประโยชน์ประกันสังคม
ของพนักงานบริษัท แพรคติก้า จำกัด*.

ศิรินทิพย์ คุณสมบัติ และ วัลลภ รัฐฉัตรนนท์.
(2558). ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความ
เข้าใจสิทธิประโยชน์กองทุน
ประกันสังคมของพนักงานในเขตนิคม
อุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัด
สมุทรปราการ. *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี*, 4(1), 1-15.

สุรัสวดี ทิพย์พิมพ์วงศ์. (2562). *การรับรู้สิทธิ
ประโยชน์กองทุนประกันสังคมของ
พนักงานบริษัท นครชัย ชัฟฟลายแอนด์
ซีวิล จำกัด*.

อรพินทร์ ชูชม. (2545). *การประเมินผลโครงการ
และนโยบาย: แนวคิดและปฏิบัติการ*.
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of
thought and action: A social
cognitive theory*. Prentice-Hall.

Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., &
Anderson, R. E. (2010).
Multivariate data analysis (7th
ed.). Prentice-Hall.